

Verta!

Rikosreportaasi Saksin yöstä

Teksti: Riittis

Kahdeksan maaliskuun päivää saksilaisissa kaupungeissa Dresdenissä ja Leipzigissa – mitä kaikkea tulikaan nähtyä! Elämä on julmaa mutta ooppera ja baletti vielä julempaa.

Murhia ja tappoja näin toistakymmentä. Useimmat verityöt tehtiin teräseella ja perhe- tai tuttavapiirissä kuten Suomessakin. Jättiläinen Fafner puukotti veljensä Fasoltin ja laulajatar Tosca ihailijansa paroni Scarpian. Siskonmies Hunding tappoi keihäällä lankonsa Siegmundin ja juonittelija Hagen lankopuolensa Siegfriedin. Hagen ei tyytynyt tähän vaan keihästi vielä velipuolensa Guntherin. Mutta ei jäänyt tällä kertaa henkiin Hagenkaan vaan raivostunut sisarpuoli Gutrune tappoi hänet miekalla. Siegfried miekkoineen ei säälinyt isoja eikä pieniä: uhrin olivat jättiläislohikäärme Fafner ja kääpiö Mime. Miekankuoli kuoli myös Julian veli Tybalt. Lieventävänä asianhaarana voi pitää sitä, että kyseessä oli kaksintaistelu Julian rakastetun Romeon kanssa.

Ampumaaseita käytettiin vähemmän. Toscan rakastettu maalari Cavaradossi tosin menehtyi monen kiväärin yhteislaukaukseen, mutta tilannetta ei voine pitää murhana ollenkaan, koska kyseessä oli ampujien kannalta laillinen teloitus, vaikkakin petollisin perustein. Pistoolinlaukaukseen kuoli tällä kertaa myös Romeon ystävä Mercutio, tapahtuma-aika kun oli siirtynyt joitakin satoja vuosia. – Sanalla ja katseella tappaminen ei yleensä onnistu mutta jumala Wotanille sekini on mahdollista, uhrina oli Hunding.

Vakavia murhayrityksiä myrkyin avulla oli kaksi. Toiseen syyllistyi Mime, mutta Siegfried pelastui tappavilta keitoksilta puhuvan linnun ansiosta. Toinen yritys kohdistui prinssessa Ruususeen. Tekijänä oli haltijatar Carabosse. Myrkytetyn varttinän käyttö johti uhrin pitkäaikaiseen tajuttomuuteen. Syreenihaltijatar sai hänet kuitenkin pysymään hengissä siihen asti, että prinssi Florimund ehti kehittää parantavan, suun kautta annettavan lääkkeen.

Raiskauksia tehtiin myös, vaikka niissä en ollut silminnäkijänä. Ainakin kääpiö Alberich kuuluu syyllistyneen sellaiseen parin Ring-oopperan välissä. Tästä väkivallanteosta syntynyt poika Hagen näytti aikovan sisarpuoleensa Gutrunen kohdistuvaa inestistä raiskausta Jumalten tuhon 1. näytöksen lopuessa, mutta väliverho peitti näkyvyyden, joten toivottavasti jäi aikeeksi.

Väkivaltaisissa oloissa on ymmärrettävää, että kaikki eivät kestä vaan itsemurhia esiintyy. Romeo päätti päivänsä myrkyllä ja Julia pisti itseään tikarilla. Tosca hypä-

Kuva: Mathias Creutziger

Yllä ja alla: Willy Deckerin Reininkulta-ohjaus Dresdenissä.

si tornista kuolemaan ja Siegfriedin puoliso, valkyyria Brünnhilde heittäytyi miehen- sä hautaroviolle.

Rikosten määrittely vaihtelee aikakaudesta toiseen. Aviorikos ei nykyisin ole rikos ollenkaan. Inesti taas ei näytä olleen rikos jumalmaailmassa. Kumpiakin tapahtui lukuisia. Aviorikokset kasautuivat etupäässä yhdelle tekijälle eli Wotanille. Pojan&tyttärenpoika Siegfried seurasi ukkinsa jälkiä mutta oli näin tehdessään huumaavien aineiden vaikutuksen alainen eikä siis täydessä ymmärryksessä. Muistiin vaikuttavan aineen juottaminen toiselle on rikos sekini. Pääsyyllisiä olivat aineen valmistanut Hagen ja sen tarjoillut Gutrune. Sivusta katsonut Gunther oli hankkeesta tietoinen ja hyötyi siitä, joten viaton ei ollut hänkään.

Omaisuusrikoksia kuten ryöstöjä sattui myös. Kohteena olivat kulta ja siitä valmistetut esineet. Reinin tyttäriltä ryösti Alberich ja häneltä Wotan. Fasolt sai sormuksen ryöstämättä mutta Fafner sen vei samoin kuin hengen. Teki siis ryöstömurhan kuten Siegfried sittemmin.

Lisää havaittuja rikoksia ja niihin syyllistyneitä: orjatyövoiman käyttö/Alberich, avioliittoon pakottaminen/Julian vanhemmat, tunnustuksen saaminen kiduttamalla/Scarpia avustajineen, huijaus ja petos, useita tapauksia, muun muassa uhrin huijaaminen sammakon muotoon/tulenumala Loge. Joukkotappeluita Montague- ja Capulet-sukujen välillä. Väärän valan vannominen – mutta kumpi oikeastaan valehteli, Brünnhilde vai Siegfied? Vaimonhakkaaja Hunding on oma lukunsa. Kiristystä ja henkistä väkivaltaa esiintyi aivan yleisesti, niitä harjoittivat niin Wotan, Fricka, Scarpia, Hagen ja Julian lähisukulaiset kuin Alberich ja marttyrinen Mimekin

Tasa-arvolait tallattiin mennessä tullen maan rakoon sekä sukupuolen että etnisen alkuperän suhteen. Työsuojelun puutteista katsoja voi olla vain kiitollinen, sillä jos siitä olisi säädetty ajoissa, ei oopperaa ja balettia olisi olemassakaan.

Rikosten tekijät olivat odotusten mukaisesti enimmäkseen miehiä. Tappoon syyllistyi vain kaksi naista, nimittäin Tosca ja Gutrune ja murhayritykseen yksi, mikäli haltijatar-tarta voi pitää naisena.

Kaiken tämän päälle oli baletti *Vier Farben* aivan lällärikamaa. Kukaan ei kuollut. Yhden kohtauksen saattoi hyvällä/pahalla tahdolla tulkita joukkoraiskauksen valmisteluksi mutta asiasta ei ole varmaa näyttöä. Saattaa olla, että katsojan mielikuviutus oli tässä vaiheessa jo väkivaltaivihteen vääristämää.

Yksi erittäin yleinen rikoksen laji kuitenkin puuttui kokonaan.

Katsojan tunteeseen ja älyyn ei kohdistunut minkäänlaista väkivaltaa vaan niitä helittiin kaikissa kahdeksassa esityksessä lähes täydellisesti. Niin Dresdenissä **Willy Deckerin** loistavasti ohjaamassa *Ring*-syklissä, hienosti laulettuissa *Toscassa*, ylellisesti tanssittuissa baleteissa *Prinssessa Ruusunen* ja *Vier Farben* kuin Leipzigin pirteässä *Romeo* ja *Julia*-baletissa.

Kuva: Mathias Creutziger